

INICIJATIVA

Časopis osoba sa invaliditetom - 2012. godina - broj 104

BESPLATAN
PRIMJERAK

Kynhysty

VLADA HK

SADRŽAJ

OVDJE JE BALKAN
3

OSOBE SA INVALIDITETOM ŽIVE U
"STRAHU" OD BUDUĆNOSTI
4 - 5

OSOBE SA INVALIDITETOM I
EKSTREMNE HLADNOĆE
6 - 8

ANA ILIĆ "POD SVETLOM ISTINE"
9 - 10

BORBA ZA PRAVA ŽENA
11 - 12

TEŠKO, PRETEŠKO, BILO I OSTALO!!!
13

TAKMIČENJE U LJEPOTI
14

DOGAĐAJI I POSTIGNUĆA KOJI SU
OBILJEŽILI 2011. GODINU
15 - 17

EU U POTRAZI ZA "ZAJEDNIČKIM"
JEZIKOM
18

TRBUHOM ZA KRUHOM U NJEMAČKU
19

ZDRAVSTVENI PROBLEMI MODERNOG
DOBA
20 - 22

LJUDSKA PRAVA I NEZAVISNI ŽIVOT U
BOSNI I HERCEGOVINI
23

SVATKO JE NUŽNO JUNAK SVOJE
PRIČE
24 - 25

ZABIJA KOŠEVE IZ KOME
26

ŠARENA STRANA
27

NEKE INFORMACIJE KORIŠTENE SU IZ
DNEVNIH NOVINA I INTERNET STRANICA

Informativni centar za osobe sa invalidite- tom "Lotos" Tuzla

Redakcija:

Fikreta Hasanović
Anes Čehović
Suvađ Zahirović
Sanja Zahirović
Jasminko Bijelić
Dragica Tunjić

Glavni i odgovorni urednik:

Fikreta Hasanović

Adresa redakcije:

M. i Ž. Crnogorčevića 3
75 000 Tuzla
Tel./Fax: + 387 35 251-476, 251-245

E-mail:

ic.lotos@bih.net.ba
info@ic-lotos.org.ba

Web:

www.ic-lotos.org.ba

Izdavač:

Informativni centar za osobe sa
invaliditetom "Lotos" Tuzla

Tiraž:

1000 primjeraka

INICIJATIVA (lat.)

Podsticaj za neku aktivnost posebno u pravu, zakonodavna inicijativa, pravo na podnošenje prijedloga zakona i drugih akata s pravnim dejstvom.

Uopšte, "čovjek od inicijative" je onaj koji samostalno preduzima potrebnu aktivnost u svom ili širem djelokrugu privatnog ili javnog života, ne čekajući za sve naredbe ili spoljašnji podsticaj.

Broj: 08-651-437-4/97

Sarajevo 16.12.1997. god.

Redni broj: 746

Upis u evidenciju javnih glasila izvršen u skladu sa Zakonom o javnom informisanju.

OVDJE JE BALKAN

Neko je u jednom čikaškom listu objavio: ima na Balkanu jedna zemlja koja se graniči sama sa sobom. Gdje žive najljepše žene, a natalitet opada. Gdje nezaposleni najviše rade, gdje na najplodnijoj zemlji žive ljudi koji gladuju. Gdje vozovi kasne po redu vožnje. Gdje svi igraju fudbal, a pobjeđuju u vaterpolu, košarci, rukometu ili odbojci. Svi žure na posao, a niko ne stiže na vrijeme. Gdje osmočasovno radno vrijeme traje dvanaest sati. Gdje je zdravstvo besplatno, a liječenje skupo. Gdje su novinari slobodni da napišu što god im se naredi. Gdje je svjetska kriza dobila državljanstvo. Gdje su javne nabavke tajne, a državne tajne javne. Gdje se ratovi nikad ne završavaju. Gdje se istorija ponavlja svaki dan. Gdje su najbogatiji oni koji nikad nisu radili. Gdje je strana valuta uzeta za domaću. Gdje ljudi slave slavu, a psuju Boga. Gdje pametne zbog nerazumijevanja

proglašavaju ludacima, a ludake sposobnima. Gdje nepismeni pišu istoriju. Gdje su zakoni nezakoniti, a anarhija normalno stanje. Gdje vlast prezire građane kao neželjene svjedoke. Gdje se živi od budućnosti, jer na sadašnjost nemamo pravo. Gdje se svako svakome smješka, a niko nikome ne želi dobro. Gdje sudski postupci traju duže od života. Gdje su samo poplave način navodnjavanja zemljišta. Gdje prizivaju diktatora, a demokratiju smatraju porezom na budale. Gdje smatraju da će zemlja duže napredovati ako što više nazaduje. Pa ti preživi, ako si normalan. Sreća je za državu da je takvih sve manje. Normalni svakako nikom nisu potrebni. A i sam život je najveći paradoks; živiš samo da bi umro, reći će nam oni koji misle da je vrijeme beskonačno, a oni na vlasti besmrtni. Na koju god zemlju ste pomislili, pogodili ste!!!

OSOBE SA INVALIDITETOM ŽIVE U „STRAHU“ OD BUDUĆNOSTI

BRISEL – Već na marginama društva usljed uobičajene diskriminacije, osobe sa invaliditetom su često najizloženije udarima talasa strogih mjera koje se uvode širom Evropske unije.

U nastojanjima vlasti da ublaže budžetske deficite, socijalne usluge i pomoć – koje težak život čine podnošljivijim, a u nekim slučajevima jedinom mogućnošću za preživljavanje – se drastično smanjuju.

Studija koju je izradio Evropski forum za osobe sa invaliditetom je pokazala da osobe sa invaliditetom osjećaju efekte strogih mjera koje su na snazi u Evropi na više načina, uključujući i smanjenje naknada za invaliditet, ponovnu procjenu statusa invaliditeta i smanjenje usluga za osobe sa invaliditetom. Više od 400.000 osoba sa invaliditetom u Velikoj Britaniji će osjetiti odluku o ograničavanju zapošljavanja i naknade u toku jedne godine. U Holandiji je broj osoba koje imaju pravo na korišćenje lične budžetske šeme koja se koristi za pitanja kao što je kućna njega smanjen za 90 procenata. Odluka da se smanji zapošljavanje uz podršku za osobe sa intelektualnim invaliditetom u Španiji može rezultirati gubitkom i do 12.000 takvih radnih mesta.

U državama kao što je Belgija, Grčka, Italija i Velika Britanija, je pokrenuta akcija za razbijanje prevara u oblasti dokazivanja invaliditeta. Međutim, priroda debate uprošćena vrištećim naslovima tabloida, teži da pojača predrasude prema osobama sa invaliditetom. U međuvremenu, površinski diskurs prikriva činjenicu da izmjene kriterijuma za sticanje prava često znači da je sve manje osoba sa invaliditetom koje imaju pravo na novčanu pomoć – kako bi se ispunili ciljevi ušteda u budžetu. Ukratko, osobe sa invaliditetom u Evropi se suočavaju sa situacijom da dobiti iz prethodnih godina – socijalna inkluzija, glas u zakonodavnim diskusijama i podizanje svijesti, rizikuju nestanak usljed uticaja finansijske

i ekonomske krize koja se počela osjećati prije oko tri godine. Iza brojki, međutim, životi ljudi se okreću naglavačke.

NEMA MJESTA OPTIMIZMU

„Čini se da nema mjesta za optimizam. Možete razumjeti ljude koji razmišljaju o samoubistvu. Morate ostati snažni i boriti se, inače ćete pasti u maničnu depresiju“, kaže Džon Evans, osoba sa teškim invaliditetom, korisnik invalidskih kolica kojem je personalni asistent neprestano potreban. U rodnoj mu Velikoj Britaniji, socijalna davanja su smanjena, a očekuje se i primjena strožijeg sistema procjene koji će uzrokovati da mnogi više neće imati pravo na finansiranje. U međuvremenu, Fond za samostalni život, koji pruža pomoć g.dinu Evansu i još 21.000 drugih osoba sa teškim invaliditetom koji žive u svojim kućama, ne u domovima za osobe sa invaliditetom, će biti ugašen 2015. godine.

„Ne želim da razmišljam kakva će situacija biti za pet godina jer je taj scenario zaista, zaista mračan“, kaže g.din Evans, koji je žestok aktivista za prava osoba sa invaliditetom. Kako on ističe, skupovi i događaji koji se bave ovim pitanjem su puni ljudi koji nisu samo „zabrinuti“ zbog rezova u budžetu, već su njima „prestravljeni“, ističe on.

OVAJ TIP OSKUDICE SE OSJEĆA SVUGDJE U EVROPI

„Situacija osoba sa invaliditetom u Grčkoj se usljed krize znatno pogoršala“, kaže Janis Vardakastanis, istaknuti aktivista pokreta osoba sa invaliditetom u zemlji Evrozone koja je pogođena velikim problemima, i koja sprovodi oštre mjere štednje u zamjenu za međunarodnu pomoć.

G-din Vardakastanis, koji je slijepa osoba, kaže da su osobe sa invaliditetom ne samo pogođene državnim mjerama smanjenja penzija i plata, već i manjim mogućnostima

zapošljavanja. „Čak i u vrijeme prosperiteta, osobe sa invaliditetom su bile prve na spisku za otpuštanje, a posljednje za zapošljavanje. Dakle, u krizi su prve na spisku za otpuštanje, i nisu ni na kakvom spisku za zapošljavanje“.

On takođe ukazuje na „izuzetan uticaj“ rezova u budžetu u odnosu na službe za obrazovanje i obuku osoba sa invaliditetom, ističući da jedna od posledica nedostatka novca o kojoj se ne izveštava može biti i povratak osoba sa mentalnim problemima u psihijatrijske ustanove jer nema više resursa kojima se podržava njihov boravak u zajednici.

MJERE SMANJENJA NA SVIM NIVOIMA

G-đa Siobhan Kane iz organizacije „Inclusion Ireland“, nacionalnog udruženja za osobe sa mentalnim invaliditetom, ukazuje na uticaj ovakve politike mjera smanjenja u Irskoj, koja predstavlja još jednu u nizu država koje su na spisku onih koje pomoć dobijaju u okviru Evrozone. „Ta ključna regulativa bila je jedna od prvih stvari koje su stavljenje na stranu kada se situacija pogoršala 2008. godine“, izjavila je Kane osvrnuvši se na Nacionalnu strategiju o invaliditetu iz 2004. godine, osmišljenu da poveća inkluziju i društvenu uključenost osoba sa invaliditetom.

Kućna njega i pomoć smanjena je za gotovo 900 Eura na godišnjem nivou u odnosu na isti period 2008. godine. Dodatak licima koje sa staraju o osobama sa invaliditetom je također smanjen, dok one usluge koje su ranije bile besplatne, sada više nisu, kao što je to slučaj sa „odmjenom“ u staranju, koja je umornim članovima porodice omogućavala jedan dan odmora od staranja o njihovim najmilijima sa invaliditetom. „Mjere smanjenja odrazile su se na sve aspekte života“, dodaje Kane.

Sa druge strane, malena Letonija najbolje oslikava države u kojima su sprovedene mjere štednje, jer je na najboljem putu da dostigne fiskalno prilagođavanje od čak 16 procenata BDP-a nakon što je kolaps investicione banke Lehman Brothers 2008.

godine označio kraj procvatu njene prirode. Međutim, društveni efekti onoga što se smatra najsurovijim programom mjera štednje su ogromni.

Gunta Anca, predsjednik krovne organizacije za osobe sa invaliditetom „Susento“ izjavila je: „Ljudi i dalje imaju osjećaj da se stvari sve više pogoršavaju, što se posebno odnosi na osobe sa invaliditetom“.

VLADE SE SPAŠAVAJU

Stopa nezaposlenosti, koja je prošle godine dostigla rekordnih 21 procenata znači da je osobama sa invaliditetom „gotovo nemoguće“ da dobiju zaposlenje u Letoniji, pri čemu gubitak posla njima znači i gubitak svih prihoda, s obzirom da ne postoje naknade za invalidninu kao što je to slučaj u brojnim drugim zemljama Evropske unije.

Pored toga, prema riječima g-đe Anca, broj osoba sa invaliditetom „rapidno se povećao“ u toj zemlji tokom protekle dvije godine usljed činjenice da je stanovništvo sve manje u mogućnosti da pokrije troškove zdravstvene zaštite, što uzrokuje nastanak invaliditeta usljed neke bolesti. S druge strane, tehnička oprema je i dalje deficitarna i za dobijanje invalidskih kolica potrebno je čak i do godinu dana.

U susret Međunarodnom danu osoba sa invaliditetom koji se obeležava 3. decembra, Evropski forum osoba sa invaliditetom pokušava da podigne svijest o efektima smanjenja budžeta na osobe sa invaliditetom širom Evrope.

G-din Evans, koji predvodi kampanju u ime Evropskog foruma osoba sa invaliditetom, izjavio je: „Svjesni smo činjenice da je neophodno rješavati dužničku krizu, ali čini se da ne postoji procjena dugoročnih efekata mjera smanjenja na kvalitet života osoba sa invaliditetom u budućnosti“.

„Vlade su pomogle bankama i sada su u poziciji da moraju iznaći načina da i sebe spase. Mi nismo doveli sebe u ovakav položaj“.

Preuzeto sa: www.euobserver.com

OSOBE SA INVALIDITETOM I EKSTREMNE HLADNOĆE

Teško je voziti se u kolicima, hodati na štakama po snijegom i ledom okovanim putevima.

I nakon dužeg vremena od kada su snježne mećave pogodile Bosnu i Hercegovinu osobe s invaliditetom se susreću sa brojnim teškoćama koje ih ometaju da normalno žive i rade.

Inače, osobe sa invaliditetom imaju velike teškoće u normalnom funkcionisanju i su vremenske prilike dobre zbog velikog broja raznoraznih barijera, a kada živin stupac na termometru pokazuje minus onda su tu dodatne teškoće. Dodamo li tome obilne snježne padavine, situacija postaje još teža za sve građane, a posebno za osobe sa poteškoćama u kretanju.

U periodu kada je snijeg padao cijelu noć, službe za čišćenje snijega su ga uklanjale sa ulica, ali probleme je pravio nagomilani snijeg na trotoaru i prilaznim putevima na koje su ralice za čišćenje dogurale dodatne količine, što je otežavavalo ionako slabu pokretljivost osoba sa invaliditetom.

U mnogim mjestima nisu bili formirani timovi Civilne zaštite za urgentnu pomoć osobama sa invaliditetom, a Ministarstvo zdravlja i ostala ministarstva nisu dali dodatna uputstva za zbrinjavanje osoba sa invaliditetom u vanrednim uslovima elementarne nesreće, što ove obilne padavine svakako jesu.

Velike količine snijega inače, otežavaju ulazak i izlazak iz vozila osobama sa invaliditetom koje za kretanje koriste invalidska kolica, štace ili hodalice. Ovogodišnje snježne padavine su otežale ili potpuno onemogućile rad velikog broja Udruženja i Organizacija za osobe sa invaliditetom što je još jedna od nevolja koje su zadesile ovu brojnu populaciju. U ruralnim sredinama situacija je još gora, gdje je dolazilo do nestanka električne energije.

Zabilježeni su slučajevi da su ljudi prepušteni sami sebi, da se snađu kako znaju i umiju,

bez hrane, vode i na kraju krajeva, svega što je potrebno za normalan život, ali su zabilježeni i slučajevi nesebične pomoći drugim osobama u nevolji.

Ipak, oni mlađi su znali uživati i u ovakvim uslovima, grudvanju, sankanju, kreiranju sopstvenih igara na snijegu, a kao spomenik ovim padavinama nakratko su ostale brojne duhovite kreacije Snješka Bijelića sve do pojave prvih sunčevih zraka.

Sad... kad se led topi, osobe sa invaliditetom i dalje ne smiju izaći vani jer je zabilježeno nekoliko slučajeva pada leda sa nadstrešnica, srećom bez povrijeđenih. Osobe sa invaliditetom ne mogu tako brzo da se sklone i od ove najnovije opasnosti za njih. U nekoliko slučajeva je rečeno da je led bolje ne dirati da se ne bi napravila veća šteta... Dakle, dragi naši sugrađani, osobe sa invaliditetom, sačekajte još malo, sačekajte proljeće da se led sam otopi. Do tada....uživajte dugi zimski san koji ionako dugo traje.

Pitali smo osobe sa invaliditetom: "Kako ste podnijeli ove ekstremne hladnoće, jesu li vas ometale u svakodnevnom vanjskim aktivnostima, ili ste uživali u obilnim snježnim padavinama?"

Anes Mehić iz Lukavca:

Prva dva tri dana sam se radovao snijegu i snježnim padavinama i osjećao sam se kao i prije 20-25 godina, kao DIJETE. Jedva sam čekao da padne "Bjelan", da kad dođem iz škole na brzinu jedem, obučem se toplo, zgrabim SLIČURE napravljene od gajbe tuzlanskog piva (ne reklamiram Tuzlansko pivo. al' fakat da su se od njihovih gajbi pravile najbolje sličure) i trkom na Cigu. Tako se zvalo brdo gdje smo se PLAZALI do kasno popodne dok se ne bi smočili do gole kože, a zatim promrzli i izglednili bježali kući u toplu sobu, po supu i vruć čaj...

E, već peti, šesti dan "Bjelana" i temperatura nisko ispod nule i do – 20 stepeni C, debljine snijega do pola metra, pomalo me počеше da zabrinjavaju i zarobljavaju. Pogotovu mene koji sam u elektromotornim kolicima. Počeo sam se osjećati kao ZATVORENIK. Sve se svelo na krevet, radijator, TV, kompjuter (facebook) i gledanje kroz prozor kako ovo "bijelo g..." (oprostite na izrazu) opet pada. Već dvije hefte grtalice prolaze i pokušavaju da uklone ogromne količine snijega. Ljudi jedva prolaze zametenim ulicama. Navukli na sebe po 100 kilograma odjeće da bi ublažili hladnoću. A ja, ja sve gledam i padam u očaj. Mislim da nikad nije bilo gore i da nikad neće proći... Već sam se bio počeo osjećati kao MEĐED. Tri pune hefte nisam izvirio i izašao iz kuće, još samo da sam utonuo u zimski san bio bih gotov...

Eto vidite kako u kratkom roku snijeg i hlad-

noća od nas osoba sa invaliditetom, od dječaka preko zatvorenika, napravi MEĐEDA. Sad dok ovo tipkam, napokon je vani 10 - 11 u plusu i dobrano se otopio snijeg. Još dan dva ovog sivila, prljavštine i vode pa ću moći izaći vani da i pored svoga invaliditeta uživam u šetnji gradom, u suncu bez cvokotanja i svih silnih džempera i jakni.

A "Bjelana" mi je vala dosta i za narednih 5 godina, nek se ne ljute dječica koja su uživala u plazanju, klizanju i sankanju...

Eto, tako doživih i preživih ove hladnoće i snijeg.

Nada Jovanović iz Doboja:

E ovu ekstremnu hladnoću sam podnijela veoma teško. Loše gradsko grijanje dodatno nam je svima, a najviše meni, otežalo situaciju.

Od 2. februara kako je pao snijeg nisam izašla iz kuće, tako da

su se sve moje aktivnosti van kuće zamrznule u tom periodu. Što se tiče uživanja: moje uživanje se svelo samo na gledanje kroz prozor kako pada snijeg.

Katica Sarihodžić iz Tuzle:

Za mene je ova zima bila najgora od kada sam postala osoba sa invaliditetom. Zbog velikog snijega i hladnoće nisam se mogla kretati niti odlaziti na posao, a hladnoća se uvlači i u kosti i pored do-

bro zagrijanih stanova. Imala sam strašne bolove u zglobovima posebno kukovima. Dvije sedmice sam bila na bolovanju, a 20. februara sam ponovo pokretna i odlazim samo na posao, kolima naravno, dok dobro ne ugrije jer hladnoća je pogubna za nas koji imamo slabu cirkulaciju.

Žao mi je što nisam mogla otići na modnu reviju koju su organizovale Lotosice i žao mi je što je i Međunarodni dan osoba sa invaliditetom, kao i niz drugih manifestacija koje se organizuju za osobe sa invaliditetom u zimskom periodu. Tada smo najmanje mobilni i izloženi zdravstvenim rizicima. Ova zima mi je bila najlošija!!!

Mersiha Mehmedović iz Kalesije: Kako smo podnijeli snijeg i hladnoće? Ma, da Vam iskreno kažem prvih par dana dok je padao snijeg bilo je lijepo za oči, dakle bilo ga je lijepo gledati iz tople sobe. No, sad je već druga priča. Sada jedva čekam da nestane sa trotoara kako bih se malo mogla prošetati gradom. Jučer sam krenula van i morala sam se sa par metara vratiti jer još uvijek ima mnogo snijega na trotoarima. Pješaci su ugazili usku stazu koja je koliko toliko čista da čovjek ne povjeruje, al i to nije dovoljno široko da se sa kolicima može kretati. Još uvijek sjedim u jedva toploj sobi (već je ponestalo drva i uglja, pa se krenulo štedjeti) i čekam prve zrake sunca ne bi li me ogrijale...

ANA ILIĆ - "POD SVETLOM ISTINE"

U ovom broju časopisa, čitateljima predstavljamo Anu Ilić koja živi u Vladičinom Hanu, na jugu Srbije, sa roditeljima, bratom i bakom.

Imam 16 godina, idem u drugi razred gimnazije „Jovan Skerlić“, društveno - jezički smer. U slobodno

vreme čitam, pišem, gledam filmove, slušam muziku, družim se... ali nemam previše slobodnog vremena zbog dnevne fizičke aktivnosti i svih obaveza oko škole.

INICIJATIVA: Nedavno si objavila svoju prvu knjigu "Pod svetlom istine". To je ogroman korak za jednu šesnaestogodišnjakinju. Od kada pišeš? Šta te inspiriše?
Pišem otkad sam shvatila da je - sada - jedno jedino, da je sve prolazno, sva lepota, sva sreća, sva tuga. Kako ne bih sve to zaboravila, svoja trenutna osećanja ovekovečujem stihovima. U suprotnom, lako je izgubiti se i postati neko drugi, ne ceneći dovoljno svoja osećanja.

INICIJATIVA: Da li si sama pokrenula inicijativu da svoje pesme поделиš sa drugima? Ko ti je pomogao?

Ne, pisala sam uvek samo za mene i zbog mene na način da samo ja mogu videti smisao. Iako je pročitala samo par mojih pesama, mama je ta koja je mislila „da moraju ugledati svetlost dana“. Dugo sam se opirala, bojeći se loših kritika i negativnih komentara, odbijanja na svakom koraku, dok nisu pristigle sasvim suprotne reakcije u rečima podrške književnice Ivane Kuzmanović. Nakon mojeg

„Da“, okupila je 11 autora Izdavačke kuće „Laguna“ koji su donirali izdavanje moje knjige i uz pomoć još isto toliko volontera, zbirka poezije „Pod svetlom istine“ je na moj 16. rođendan ugledala svetlost dana.

Saznanje da su tako poznata imena stala uz mene je predstavljalo novo nadahnuće, vetar u leđa i ako je bilo još uvek bojazni i neverovanja u sebe, u tom trenutku je nestalo. Osetila sam podršku i razumevanje ljudi koje nikada nisam lično upoznala i znala sam da kada mogu oni, mogu i drugi da poštuju moj rad. To mi je dalo snagu i danas sam presrećna što sam dala deo sebe. Jer moji stihovi su baš deo mene i previše lični. Podelila sam ih sa svima i sada sam ponosna. I još jača...

INICIJATIVA: Gde se knjiga može kupiti? Većina tvojih vršnjaka ni ne pomišlja da u tim godinama mogu da budu korisni članovi društva i na ovaj način, a ti svojim primerom pokazuješ da je i to moguće i rešila si da sama, uz pomoć svoje porodice, "zaradiš" novac za lek ldebenon koji je tebi neophodan, a nije na pozitivnoj listi lekova.

Knjiga „Pod svetlom istine“ nema definisanu cenu - donatori su platili njeno štampanje, a kupci sami po meri srca određuju cenu - ceo prihod od knjige ide u fond za lečenje Ane Ilić.

Ne bih rekla da sam u ovo krenula da „zaradim“ za inače skupi ldebenon. Jasno je već zašto pišem. A naravno, jasno je i čemu je namenjen novac i zbog čega.

INICIJATIVA: Imaš veoma retku bolest – Fridrajhovu ataksiju. Sa kakvim se sve preprekama (u gradu, školi, uopšte) susrećeš kao osoba sa retkom bolešću i invaliditetom?

Najveći problem je što sam uvek zavisna od drugih. Ne znam da li mi više smeta što nikada neću biti potpuno nezavisna ili što ni-

sam nezavisna srazmerno svojoj mobilnosti zbog uslova u kojima se krećem i živim (između ostalog na primer i život na 2. spratu u zgradi bez lifta ili neprilagođeni trotoari, prilaz objektima ili nemogućnost prisustva kabinet-skoj nastavi u školi). To je ono što mi najviše smeta i ne dozvoljava mi slobodu koju najviše želim.

INICIJATIVA: Mediji su se veoma zainteresovali za tvoju knjigu i tvoj rad. Da li misliš da je to bitno? Misliš li da će tvoja knjiga i pojavljivanje u javnosti uticati na podizanje svesti društva o osobama sa retkim bolestima i invaliditetom?

Naravno da je bitno, smatram da medijsko provlačenje priče o RB kroz moj literarni rad, u ovom trenutku jako koristan za podizanje

svesti o osobama sa retkim bolestima i uopšte - invaliditetom. Volela bih da šira publika doživi moj iskorak u javnost kao poruku da mi nismo samo ljudi iz bolničkih hodnika, već da imamo svoje živote i da možemo biti korisni članovi društva, da možemo da stvaramo i kreiramo. Ukoliko sam bar malo doprinela da svi koji smo na prvi pogled u mraku, budemo „Pod svetlom istine“, onda je cilj postignut.

INICIJATIVA: Na kraju, imaš li neku poruku za svoje vršnjake, ali i odrasle koji čitaju časopis Inicijativa?

Sve je moguće i sve možemo, treba verovati u sebe i ne treba se bojati naizgled nepremostivih prepreka. Biti aktivan i stvaralac – to umemo svi, tako je sve lepše i lakše.

Pripremila: Jelena Milošević

KAKO KUPITI KNJIGU?

Uplate za Srbiju

Sami odredite iznos koji želite da uplatite (neka bude viši od 150,00 dinara, koliko košta slanje putem Post Express). Uplate vršite na sledeći račun:

broj računa: 160 – 254 – 90

poziv na broj: 54-102-0001127.0

Banca Intesa

Ana Ilić ili

putem pošte na Aninog

oca: Ilić Goran

Ratka Pavlovića 6/11

17510 Vladicin Han

mob: 062 215 253

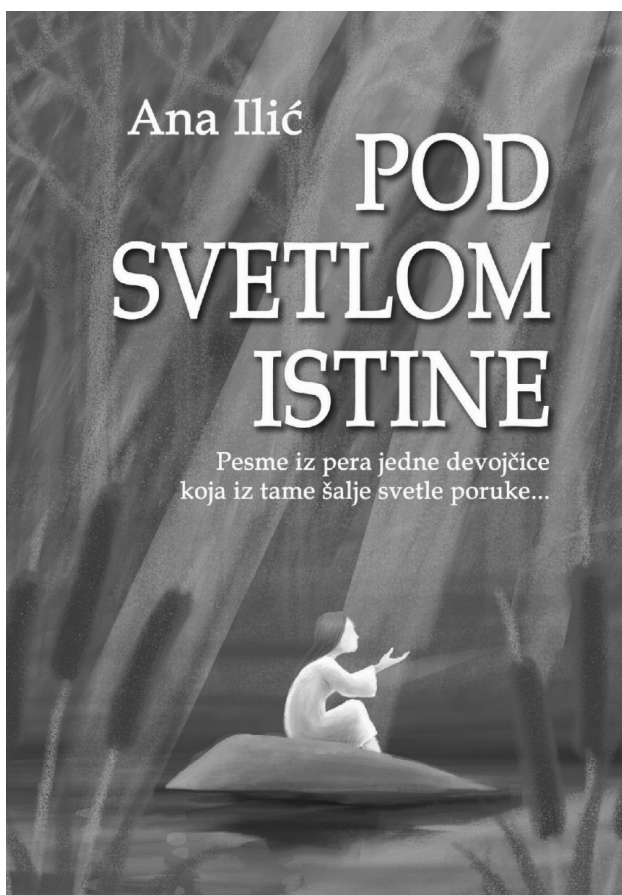
Uplate iz inostranstva

trebaju biti veće od 3 eura, koliko košta slanje poštom. Uplate vršite na sledeći račun:

Instruction for customer transfers in EUR

Intermediary: BCITITMM, Intesa Sanpaolo spa, Milano, Italy

Account With Institution: DBDBRSBG

Banca Intesa ad
Beograd, Milentija Popovica 7b, 11070 Novi Beograd

Beneficiary Customer:

IBAN

RS35160543020049165602

ANA ILIC

RATKA PAVLOVICA
6/11

17510 VLADICIN HAN

Republic of Serbia

Na uplatnicama obavezno upišite Vaše ime, broj mob. telefona i punu adresu na koju treba poslati knjigu

Putem Western Union na Aninog oca:

Ilić Goran

Ratka Pavlovića 6/11

17510 Vladicin Han, Serbia

mob: +381 62 215 253

(uz uplatu obavezno upišite Vaše ime, broj mob. telefona i punu adresu na koju treba poslati knjigu)

HVALA!

BORBA ZA PRAVA ŽENA

Godine 1848. u Seneca Falls u SAD-u održan je prvi skup o ženskim pravima na kojem je donijeta Deklaracija o pravima i osjećajima (Declaration of Sentiments). Žene su u Deklaraciji tražile pravo raspolaganja svojom imovinom, starateljstvo nad djecom u slučaju razvoda, proširene mogućnosti razvoda braka, bolji pristup obrazovanju i mogućnost zaposlenja i naravno, pravo glasa. Amerikanke, svojim glasnim traženjem ženskih prava postaju uzor Europljankama, koje tek organiziranu borbu počinju 60-ih godina 19.st. u Engleskoj. Tada dobivaju pravo glasa na najnižem nivou, u općinama.

Sredinom 19.st. žene se počinju upisivati na medicinske fakultete u europskim državama. Ali moraju ulagati u obrazovanje duplo više truda nego njihovi muški kolege, jer imaju posebne usmene ispite. Osim toga, mogu se baviti medicinom samo u partnerstvu s muškim liječnikom.

U drugoj polovici 19.st. u Engleskoj su osnovane sufražetkinje, pokret za ženska prava. Osnivačica je bila Lydia Becker, a najpoznatija predvodnica Emmeline Pankhurst s početka 20.st., koja je organizirala brojne demonstracije i više puta uhićivana.

Hapšenje Emmeline Pankhurst u februaru 1908.

Prvi svjetski rat mijenja stvari. U ratu muškarci se bore, a žene ih njeguju, iščekuju, oplakuju. Ali istovremeno se ubacuju u muška područja i zanimanja, upravljaju plugovima,

automobilima, tramvajima, izrađuju granate u tvornicama oružja, upravljaju svojim proračunom, rukuju novcem, primaju plaću, posvjeduju za njihovo povećanje, posvuda se kreću, puše, daju sebi slobodu. Nakon rata postoji želja za uspostavljenjem starog poretka i žene su bile poticane da se vrate kućama, jer domaćinstvo trpi ako se žene bave drugim stvarima i otimaju muškarcima posao. U razdoblju nakon rata nekoliko je europskih država dalo ženama pravo glasa kao poklon i nagradu za ratni trud (Velika Britanija, Poljska, Bivši SSSR, Njemačka...), iako je Novi Zeland već 1893. dao ženama pravo glasa. Ali tek nakon Drugoga svjetskog rata žene će u svijetu masovnije dobiti pravo glasa. Kratkoročno, žene nisu imale koristi od dobivanja prava glasa jer društveni stavovi i vrijednosti i dalje diskriminiraju žene. Muškarci i dalje odlučuju o ženskom radu i njihovoj imovini.

U SSSR-u između dva svjetska rata može se pratiti promjena odnosa prema ženama. Zbog manjka radne snage nakon Prvoga svjetskog rata, žene su poticane ali i prisiljavane da rade u industriji. Zakonom o braku, obitelji i skrbništvu iz 1926.g. smanjena je važnost obitelji, pojednostavljuje se razvod i žene imaju pravo pobačiti. SSSR je time postala prva država u svijetu koja je ozakonila pobačaj. Ali nakon gladnih godina početkom 30-ih i milijuna mrtvih, žene su poticane da imaju što više djece, te je otežan razvod i zabranjen pobačaj.

U Njemačkoj je nakon Prvoga svjetskog rata Weimarski ustav dao ženama pravo glasa, međutim, Hitler nakon dolaska na vlast to ukida. On je emancipaciju žena nazvao simptomom izopačenosti koja je posljedica frustracije i neispravnosti spolnih žlijezda. Ženama je zabranjen politički rad jer je ženska dužnost rađanje brojne djece na kojima počiva arijevski san. Čak im se zabranjuje uporaba kozmetičkih sredstava i nošenje stranih modnih odjevnih predmeta, zabranjene su im di-

jete za mršavljenje i pušenje i potican sport. Ulazak žena u politiku i vlast u svijetu bio je jako spor. Prva žena u povijesti SAD-a koja se kandidirala za predsjednicu 1872.g. bila je Victoria Woodhull. Bila je prva žena burzovni posrednik Wall Streeta i prva žena koja je govorila u Kongresu. U svojoj kampanji za predsjednicu države zagovarala je osmosatno radno vrijeme, programe o društvenoj skrbi, jednako obrazovanje za žene i naravno, pravo glasa. U svojim je zahtjevima bila daleko ispred svoga vremena. Podršku od žena na izborima nije mogla dobiti jer one nisu imale pravo glasa u to vrijeme. A i da je bila izabrana ne bi je mogli proglasiti jer nije imala 35 godina, što je uvjet za predsjednika SAD-a. Sama je financirala svoju kampanju dok nije bankrotirala. Postala je nacionalni skandal i predmet poruge.

Sirimavo Bandaranaike

Indira Gandhi

Benazir Bhutto

Od druge polovice 20.st. sve više žena ulazi u politiku i na vodeće položaje u državama. Prva premijerka u povijesti je Sirimavo Bandaranaike, premijerka Šri Lanke od 1960. godine. Indira Gandhi 1966.g. postaje premijerka Indije, a 1979. Benazir Bhutto u Pakistanu, a Margaret Thatcher u Velikoj Britaniji. Prva predsjednica države u povijesti je Vigdis Finnbogadóttir, predsjednica Islanda od 1980. godine. Danas se žene nalaze na čelu desetak država u svijetu kao predsjednice, ali se također povećava i broj žena u državnim parlamentima.

UN od svog osnivanja 1945.g. donosi dokumente protiv diskriminacije žena ali ti dokumenti nisu bitno promijenili položaj žena. Prava žena i dalje se krše u svim dijelovima

svijeta jer mjere sankcioniranja nisu predviđene zakonima UN-a.

Margaret Thatcher je bila britanska premijerka 11 godina

Žene danas čine 1/3 prijavljene radne snage u svijet, a za to primaju samo 10% ukupnog svjetskog prihoda i vlasnice su 1% svjetskog posjeda. Što znači biti žena u 21.st. ovisi o tome gdje ste se rodili i gdje živite. Na Zapadu su žene u drugoj polovici 20.st. postigle najveći napredak nego u proteklih nekoliko tisuća godina, ali muškarci još uvijek imaju vodeću ulogu u zakonu, politici, poslovanju i industriji. "Ženska prava" još nisu dosegla jednakost s "ljudskim pravima", odnosno s pravima koje muškarci prisvajaju i primjenjuju na sebe. Žene su potplaćene za posao koji obavljaju u odnosu na muškarce, često su žrtve zlostavljanja, vrlo teško dolaze do važnijih radnih mjesta. Žene su bolje plaćene samo u manekenstvu i prostituciji.

Na Istoku je položaj žena daleko gori nego na Zapadu. Ženama se uskraćuje obrazovanje, zdravstvena zaštita i pravo glasa, mada su prema zakonima dobile pravo glasa, osim u još nekoliko država svijeta (Katar, Oman, UAE, Bruneji). U zadnjih nekoliko godina žene u islamskim zemljama ulaze u parlamente, ali je njihova tradicija još uvijek veoma jaka, pa se i dalje primjenjuju stoljetne kazne za prekršaje, kao kamenovanje i ubojstvo žena iz časti.

Mada su raznim deklaracijama prava žena postale nedjeljivi dio ljudskih prava, realnost je drugačija. Da bi se krenulo s napretkom na području ženskih prava trebalo bi najprije educirati žene da bi se upoznale s pravima koje im jamči Ustav i međunarodno pravo.

TEŠKO, PRETEŠKO, BILO I OSTALO!!!

RAD ŽENA

Rad žena i njihov život uziman je zdravo za gotovo. To je razlog zašto u zapisima nema žena. Službeni spisi pomno bilježe godišnje prinose ratara, ali se ne pita koliko je toga proizvedeno zahvaljujući ženskom radu. Budući da je žena pripadala mužu, pripadali su mu i njezin rad i njegovi plodovi. U priručnicima s početka novoga vijeka popisani su poslovi koje sve djevojke moraju naučiti do svoje udaje - presti, tkati, šiti i izrađivati odjevne predmete svih vrsta, kuhati, brinuti se o vrtu i domaćim životinjama... Očito je odrastanje u ženu bio beskrajn posao. Budući da je dvanaest godina sve do 19.st. bila donja dobna granica za udaju u cijeloj Europi, mada je stvarna dob udaje bila nešto viša, te su djevojčice zacijelo bile jako zaposlena djeca.

VJEROVANJA...

U primitivnim društvima vjerovalo se da je žena božansko, a ne ljudsko biće, obdarena najvažnijom moći na svijetu - rađanjem. Smatralo se da se djeca jednostavno rađaju ženama, i samo su žene mogle stvoriti novi život pa su u skladu s time i štovane. Zatim je otkriveno načelo razmnožavanja te počinje dominacija muškaraca. Žene gube svaku društvenu ulogu osim rađanja djece.

Mnogi starovjekovni zakonici bave se i pravima žena. Jedan od najstarijih i najbolje

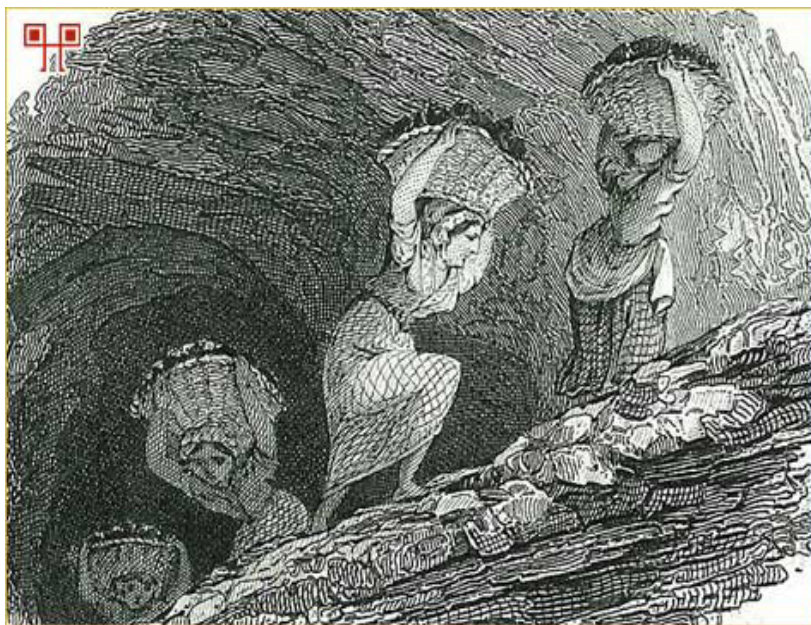
sačuvanih je Hamurabijev zakonik iz 17.st. pr.Kr. iz Babilona. Prema tom zakoniku koji je poznat po načelu "oko za oko, zub za zub", žena u braku zadržava miraz u svom vlasništvu do svoje smrti, nakon toga ga nasljeđuju djeca, ali njime u toku braka upravlja muž. Također je muž dužan u slučaju razvoda, kada žena dokaže da je muž krivac za razvod, uzdržavati ženu i djecu. Ali u slučaju da žena javno ponižava muža ili je rastrošna muž je može pretvoriti u robinju i uzeti drugu ženu. Također muž ima pravo na mjestu ubiti ženu nevjericu.

Povijest su pisali muškarci te zbog toga prevladavaju politički i vojni događaji u povijesnoj literaturi. Zanimljivo je da se žene kao aktivne sudionice u oblikovanju civilizacije. Prevladavalo je mišljenje da je aktivnost u javnom životu muška uloga, dok je privatnost doma domena žene. U literaturi se spominju muški lovac, muški obrtnik, muški umjetnik... te možemo doći do zaključka da su muškarci jedini nositelji svake vrste napretka tijekom

povijesti. Istina je da su žene u svim razdobljima bile aktivne ali je to velikim dijelom zaboravljeno i zanevano. Žene su obavljale niz djelatnosti i vještina koje su razvijale i generacijama prenosile. Malo je žena dospjelo u povijesne knjige, "ispil-

vale" bi samo u pomanjkanju muškaraca na vodećim položajima (npr. Kleopatra, Ivana Orleanska, Elizabeta I.).

Preuzeto sa interneta

TAKMIČENJE U LJEPOTI

Mađarica, Katalin Eszter Varga, pobjednica takmičenja Miss korisnica kolica.

„Mnoge svjetske ljepotice žele mir u svijetu, ali moj cilj će biti rad na unapređenju pristupačnosti u Mađarskoj“ izjavila je Katalin Eszter Varga koja je osvojila krunu u natjecanju za najljepšu korisnicu invalidskih kolica. Natjecanje ljepote se održalo po prvi puta u Budimpešti, Mađarska, 25. februara 2012. godine.

DOGAĐAJI I POSTIGNUĆA KOJI SU OBILJEŽILI 2011. GODINU

TRANSPLANTACIJA GRKLJANA

Američki znanstvenici i liječnici Medicinskog centra Sveučilišta Kalifornija u Davisu uspješno su izveli jednu od najkompleksnijih operacija u povijesti medicine. Zahvaljujući tome pothvatu, 52-godišnjoj Amerikanki Brendi Jensen vraćena je sposobnost govora, izgubljena prije 11 godina. Tijekom operacije Brendi su presađeni grkljan, dušnik i štitnjača donatorice koja je poginula u nesreći. Brendin grkljan i dušnik teško su oštećeni tijekom jedne operacije 1998. godine. Više nije mogla govoriti, niti normalno disati. Komunicirala je pomoću elektroničkog uređaja pa joj je glas zvučao kao robotski.

Transplantacija grkljana izvedena je samo jednom, i to 1998. godine u Clevelandu. No operacija na Brendi Jensen bila je mnogo složenija jer su prvi put istodobno presađeni grkljan, dušnik i štitnjača.

“MOŽDANIM PACEMAKEROM” PROTIV DEPRESIJE

Liječnici bolnice Frenchay Hospital u Bristolu izliječili su teško depresivnu pacijenticu Sheilu Cook (62) pomoću dubinske stimulacije mozga (DBS).

Sheili Cook liječnici su predložili tretman pomoću DBS-a. Taj se tretman dosad uspješno primjenjivao u tretmanu tremora (drhtavice), Parkinsonove bolesti i neuroloških poremećaja kao što je distonija.

Pacijent se podvrgava operaciji tijekom koje mu se ugrađuju tanke elektrode koje provode slabu električnu struju. Izvor struje je “moždani pacemaker”, baterija ugrađena ispod ključne kosti, koja generira električne signale što elektrode vode do određenih centara u mozgu.

SEKVENCIRAN GENOM SUPERSTOGODIŠNJAKINJE

Kada je 2004. godine ušla u Guinnessovu knjigu rekorda kao najstarija osoba na svijetu, 115-godišnja Nizozemka Hendrikje van Andel-

Schipper svoj je DNK ustupila znanstvenicima na analizu. Ubrzo je umrla, no prethodno je oporučno sve svoje organe darovala znanosti. Nakon više od šest godina proučavanja genetske tajne najdugovječnije žene na svijetu, nizozemski znanstvenici pod vodstvom dr. Henne Holstege sa Sveučilišta Amsterdam sekvencirali su genom Hendrikje van Andel-Schipper, čiji je identitet bio skriven pod šifrom W115.

Ta superstogodišnjakinja umrla je od tumora u trbuhu, sa 100 godina je liječena od tumora dojke, a tek sa 105 godina smještena je u starački dom. Kad je imala 113 godina, testirane su njezine intelektualne sposobnosti, a rezultati su bili usporedivi s rezultatima kakve uobičajeno postižu žene između 60 i 75 godina.

U vrijeme kad je umrla, W115 bila je najstarija žena na svijetu, ali je imala um osobe mlađe nekoliko desetljeća. Nešto u njezinu tijelu štiti ju je od, primjerice, demencije. Na njezinu mozgu nisu pronađeni nikakvi tragovi Alzheimerova niti je bilo tragova bolesti srca i krvnog sistema. Vjeruje se da će geni Hendrikje van Andel-Schipper odgovoriti barem dijelom na pitanja zašto su neki ljudi predodređeni za dug i zdrav život.

PARALIZIRANI SPORTAŠ PROHODAO NAKON PET GODINA

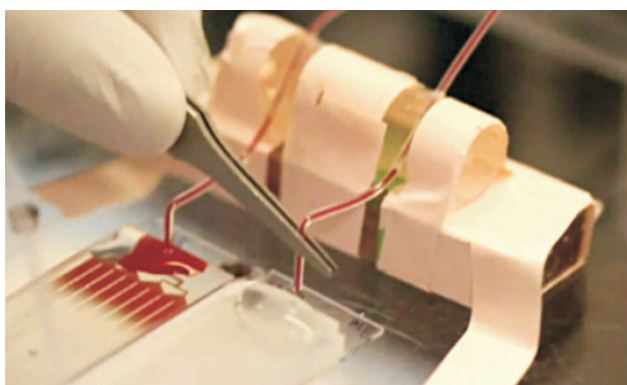
Nakon što je gotovo pet godina bio paraliziran, mladi američki igrač bejzbola Rob Summers (25) ponovno je prohodao zahvaljujući električnom stimulatoru ugrađenom u njegovu kralježnicu. Summers je nakon automobilske nesreće 2006. godine ostao pa-

raliziran od prsa nadalje, a u prosincu 2009. godine na Sveučilištu Louisville podvrgnut je eksperimentalnom tretmanu tijekom kojega mu je u kralježnicu ugrađen električni stimulator koji se sastoji od 16 elektroda i malog generatora. Elektrostimulatorom se upravlja daljinskim uređajem izvan tijela. Zahvaljujući tome, Rob može stajati, hodati te kontrolirati mokraćni mjehur i crijeva. U tijeku je pokus u koji su uključena još četiri pacijenta.

OTKRIVANJE RAKA POMOĆU TEKUĆE BIOPSIJE

Američki su znanstvenici razvili sofisticirani krvni test uz pomoć kojega je među milijardama zdravih stanica moguće detektirati jednu tumorsku. Taj bi test u budućnosti mogao revolucionirati tretman zloćudnih bolesti. Primjerice, zahvaljujući tome testu, liječnici bi mogli brzo uočiti odgovara li neki pacijent na terapiju ili se njegov tumor širi.

Tako bismo brzo mogli detektirati djeluje li neki lijek i treba li pacijent primati upravo tu terapiju. Ili bismo mogli brzo spoznati da neki lijek nije učinkovit i da je nužno promijeniti tretman. Novi test zasniva se na silicijskom čipu s desecima tisuća mikroskopskih kanalića od kojih je svaki obavljen molekulom koja veže protein jedinstven za stanice specifičnog tumora, primjerice raka dojke, pluća ili prostate. Kada krv prolazi kroz čip, tumorska se stanica zakači za odgovarajući protein. Istraživanje objavljeno u "Proceedings of the National Academy of Sciences" (PNAS) pokazalo je da je novi test nazvan "tekuća biopsija" vrlo učinkovit u detekciji tumorskih stanica.

ZRAČENJE MOBITELA MOŽE BITI KANCEROGENO

Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) početkom lipnja izdala je upozorenje da bi zračenje mobitela moglo biti uzročnik raka na mozgu. To upozorenje rezultat je analiza velikih epidemioloških studija o utjecaju mobitela na zdravlje ljudi. Analize je provela ekspertna skupina od 31 znanstvenika iz 14 zemalja, koje surađuju u sklopu WHO-ove Međunarodne organizacije za istraživanje raka (IARC). Naš zaključak znači da bi mogao postojati određen rizik, stoga moramo pažljivo promatrati kakva je veza između korištenja mobitela i raka - izjavio je Jonathan Samet sa Sveučilišta Južna Kalifornija, koji je predsjedavao IARC-ovom skupštinom. Samet i njegovi kolege smatraju da su nužna dodatna istraživanja posljedica dugoročnog korištenja mobitela. Većina znanstvenika, međutim, smatra da bi djeci do 16 godina starosti trebalo ograničiti uporabu mobitela. Vijeće Europe ove je godine zaključilo kako bi škole trebale zabraniti uporabu mobitela i bežičnog interneta jer predstavljaju rizik za zdravlje djece.

ČITANJE MISLI POMOĆU MAGNETSKE REZONANCE

Američki su znanstvenici prateći moždanu aktivnost ljudi dok su gledali holivudske blockbustere uspjeli rekonstruirati slike slične stvarnim prizorima iz filmova. Bude li usavršena, ta bi tehnologija jednoga dana mogla pomoći liječnicima u čitanju misli pacijenata u komi ili onih pogođenih moždanim udarom.

"Naše istraživanje važan je korak prema rekonstrukciji slika u našem mozgu. Otvaramo prozor za filmove u našim mislima", izjavio je prof. Jack Gallant sa Sveučilišta Kalifornija u Berkeleyu i jedan od autora studije objavljene u časopisu Current Biology.

Gallant i njegovi suradnici pomoću funkcionalne magnetske rezonancije (fMRI) pratili su protok krvi u mozgu ljudi dok su oni na ekranu kompjutera gledali najave za filmove Mada-gaskar 2, Pink Panther 2 i Zvezdane staze. Nakon što su analizirali kako vizualni centar

u mozgu odgovara na pokrete na ekranu, znanstvenici su kreirali kompjutorski program koji je mogao pogađati što neka osoba gleda. Zatim su ispitanicima ponovno pokazali najave filmova, a kompjutorski je program proizveo približnu i mutnu verziju onoga što su ljudi gledali. Iako sadašnji program može ponoviti samo one filmske isječke što su ih ljudi već vidjeli, znanstvenici smatraju da će razvoj tehnologije dovesti do programa koji će moći reproducirati naše snove i sjećanja.

Ta bi se tehnika ponajprije koristila za čitanje misli ljudi koji su u komi ili su pretrpjeli moždani udar. Bila bi također od pomoći i nepokretnim osobama. Ipak, nova tehnologija rađa i etičke dileme zbog mogućnosti zlouporaba kao u filmu "Minority Report", u kojem policajci predkriminalne jedinice uhićuju potencijalne ubojice prije nego što počine zločin.

OTKRIVENI GENI POVEZANI S NASTANKOM SHIZOFRENIJE

Američki su istraživači otkrili mutacije u 40 gena povezanih sa shizofrenijom, a to postignuće koje "fundamentalno mijenja" razumijevanje te bolesti objavljeno je u časopisu Nature Genetics. Shizofrenija je jedna od najučestalijih psihičkih bolesti, a pogađa jednu od stotinu osoba.

Činjenica da su sve te mutacije otkrivene na različitim genima posebno je fascinantna. To sugerira da je u nastanak shizofrenije uključeno još više genetskih mutacija nego što smo pretpostavljali. Razlog tome vjerojatno je kompleksnost neuralnih krugova koji su pogođeni tom bolešću, a u čiji je razvoj i funkcioniranje uključen veliki broj gena.

Istraživanje je obuhvatilo 225 osoba, od kojih su neki bolovali od te psihičke bolesti, a drugi ne. Znanstvenici su analizirali njihove genome i zatim otkrili 40 mutacija povezanih sa shizofrenijom.

Sve mutacije otkrivene su u pacijenata kod kojih nije bilo obiteljske povijesti te bolesti. Naime, obiteljsko nasljeđe ima važnu ulogu u nastanku shizofrenije jer kod desetine pacijenata jedan od roditelja pati od te bolesti.

TABLETA PROTIV BORA

Britanski znanstvenici iz multinacionalne kompanije Unilever razvili su tabletu protiv bora. Revolucionarna tableta već je iskušana na 480 žena u Velikoj Britaniji, Francuskoj i Njemačkoj, a preliminarne rezultate objavio je ugledni popularno-znanstveni časopis New Scientist. Tableta protiv bora sadrži kombinaciju sastojaka iz hrane koji aktiviraju gene za popravljavanje tonusa kože.

"Proveli smo pet godina u istraživanju namirnica na stotinama žena i spoznali da naša kombinacija može smanjiti duboke bore već za 14 tjedana. Na tržištu trenutačno ne postoji nijedan proizvod sličnog učinka", izjavio je dr. Casey.

Tableta protiv bora potiče prirodnu proizvodnju kolagena, proteina u vezivnom tkivu koji je ključan za našu mladolik i zategnutu kožu. Kako sa starenjem i dolaskom menopauze opada proizvodnja estrogena, postaju aktivniji enzimi proteaze koji smanjuju elastičnost kože tako što uklanjaju kolagen brže nego se on nadomjesti.

Sa starenjem usto jedan receptor estrogena koji pomaže u stvaranju kolagena postaje manje aktivan. U laboratorijskim pokusima na

kulturama stanica kože Caseyeva je skupina istražila kako pojedine kombinacije ekstrakata iz hrane djeluju na gene koji sudjeluju u sintezi kolagena. Najučinkovitijom se pokazala kombinacija koja je sadržavala vitamine C i E, izoflavone iz soje, likopen iz rajčice te omega-3 masne kiseline iz ribljeg ulja.

EU U POTRAZI ZA „ZAJEDNIČKIM“ JEZIKOM

ZA SVAKI JEZIK - PREVODITELJ

Europa ima zajedničku valutu, ali nema zajednički jezik. Trenutno EU ima 23 službena jezika, a 24. bi trebao postati hrvatski. Ono što je s kulturnoga gledišta veliko bogatstvo, u političkoj svakodnevnici je često teret.

Za komunikaciju unutar Europske unije nužno su potrebni prevoditelji. Svaki političar od Malte do Finske, od Irske do Bugarske ima pravo pregovarati na svom materinskom jeziku. I svaki građanin unutar EU-a ima pravo barem najvažnije dokumente EU-a dobiti na svom materinskom jeziku. Za to je potrebno više tisuća prevoditelja – što Europsku uniju stoji oko 250 milijuna eura na godinu.

Izgleda da bi nužan bio neki zajednički jezik na kojem bi se Europljani mogli međusobno sporazumijevati bez prevoditelja. Možda esperanto? To je jezik koji je krajem 19. stoljeća smislio Ludwik Zamenhof. Ime esperanto u prijevodu znači „onaj koji se nada“. I u Europskoj uniji ima onih koji se nadaju zajedničkom jeziku, možda upravo esperantu, poput irskog diplomata i prevoditelja Seana O’Riaina: „Ja sam za to da esperanto dobije ulogu u Europskoj uniji. Esperanto se može lako i brzo naučiti“, kaže ovaj prevoditelj i predsjednik Europske esperantske unije.

DORIS PACK ZA ENGESKI

U Bruxellesu postoji vrlo aktivan krug zagovornika esperanta. Ali, i Ircu O’Riainu je jasno da u Europskoj uniji nitko ozbiljno ne razmišlja o tomu da esperanto učini službenim jezikom EU-a. Kako stvari stoje s mogućim „zajedničkim jezikom“ morala bi znati zastupnica u Europskom parlamentu Doris Pack, mjerodavna za kulturu i višejezičnost: „To nikako ne bi bio esperanto. Jer mislim da smo već navikli sporazumijevati se na engleskom. Većina ljudi ga nekako nauči. Moj esperanto je engleski.“

Ni među prevoditeljima esperanto nema jak lobi. Hans Schindler već 32 godine radi kao prevoditelj u Bruxellesu: „U ove 32 godine se o

esperantu nije ni razgovaralo. Za nas esperanto ne igra nikakvu ulogu.“

KAD OD JEZIKA „UŠI BOLE“

I Schindler je uvjeren u nezaustavljiv prodor engleskog ili BSE-a (badly spoken English), kako prevoditelji posprdno nazivaju loš engleski kojim se često govori u Bruxellesu. „Takvim engleskim se služi sve više delegata, iako nas prevoditelji uši bole kad čujemo takav engleski ali, zanimljivo je da se u tom potpuno nestrukturiranom engleskom ipak može dobro sporazumijevati. Utoliko puno strukturiraniji umjetni jezik esperanto nema izgleda“, smatra Schindler.

Sean O’Riain nerado čuje pojam „umjetni“. Kaže da na Wikipediji ima više članaka na esperantu nego na nekima od službenih jezika EU-a. Osim toga smatra da oni kojima je engleski materinski jezik time imaju veliku prednost. Kod esperanta bi svi bili jednaki. Zato se Sean O’Riain nada da će EU više poticati učenje esperanta. „Može ga se iskoristiti kako bi se primjerice djecu koja slabije uče uvjerilo da i oni imaju talent za jezik“, kaže O’Riain. On se nada da bi se tako moglo olakšati učenje drugih stranih jezika. Na kraju krajeva, O’Riainovu Esperantsku uniju Europska komisija uključila u europsku platformu za višejezičnost.

KAKO PJEVATI HIMNU?

O’Riain vidi još jednu nišu za esperanto: službeni europsku himnu, Beethovenovu Odu radosti. „Kad se sastanu ljudi iz šest, sedam europskih zemalja i žele pjevati europsku himnu, uvijek se javlja pitanje: na kojem jeziku? Treba li čitava Europa pjevati na njemačkom zato što je Oda radosti najprije napisana na njemačkom?“ Naravno ne. Toga problema je svjestan i donedavni predsjednik Europskog parlamenta Jerzy Buzek koji je nedavno primio zagovornike esperanta. Ni parlamentarci, naime, ne mogu zajedno pjevati europsku himnu. Ali, Buzek ipak ne namjerava službeno pokrenuti inicijativu za himnu EU-a na esperantu.

TRBUHOM ZA KRUHOM U NJEMAČKU

Zbog krize koja je zahvatila euro zonu u nekim je zemljama nezaposlenost dosegla dramatične razmjere. Mladi i dobro obrazovani ljudi, osobito Španjolci i Grci, napuštaju zato svoje domovine u potrazi za poslom.

Nezaposlenost u Njemačkoj je razmjerno niska. Bolje od Njemačke stoje samo Austrija, Luksemburg i Nizozemska. Na dnu ljestvice su, prema navodima europskoga statističkog ureda Eurostata Grčka i Španjolska. Tamo je gotovo svaka druga osoba mlađa od 25 godina bez posla. I tako sve više mladih ljudi iz tih zemalja traže posao u Njemačkoj, kaže Monika Varnhagen, direktorica Središnjeg ureda za posredovanje stručne radne snage iz inozemstva (ZAV) koji djeluje u sklopu Savezne agencije za rad. „Trenutno je stanje takvo da je najveće zanimanje u Grčkoj i Španjolskoj. Ali, mi smo aktivni primjerice i u Portugalu i Italiji“, kaže Monika Varnhagen dodajući da i tamo ima osoba koje bi rado radile u Njemačkoj. Uvjet za dobivanje radnog mjesta preko Središnjeg ureda za posredovanje je prije svega dobro znanje njemačkog jezika.

„I obrazovanje i zaposlenje u Njemačkoj bit će uspješno samo ako osoba posjeduje osnovno znanje njemačkog jezika na koje može nadograđivati za vrijeme boravka u Njemačkoj“, kaže Varnhagen.

POSLODAVCI ODUŠEVLJENI STRUČNOŠĆU

U Njemačkoj raste potreba za kvalifikovanim radnom snagom: inženjerima, tehničkim stručnjacima, ali i liječnicima, medicinskim sestrama i osobljem u gastronomiji i hotelijerstvu. Njemački Ured za posredovanje u suradnji s partnerima u drugim zemljama informira o mogućnostima zapošljavanja u Njemačkoj, pripovijeda glasnogovornica Središnjeg ureda za posredovanje Beate Raabe. „Nedavno smo posredovali kod zaposlenja jedne liječnice, dječje psihologije,

u klinici u Bedburgu. Ona je jako, jako dobro govorila njemački. A klinika je bila oduševljena što je dobila tako dobro obrazovanu liječnicu.“

Posljednjih mjeseci su njemačka poduzeća, zahvaljujući Središnjem uredu za posredovanje, na informativnim tribinama u Španjolskoj i Grčkoj dobila mogućnost izravnih razgovora s osobama koje traže posao. Na takvim tribinama poslodavci mogu susresti i upoznati više kandidata, a kandidati više poslodavaca. „Odabir kandidata je još u tijeku, a kod visoko - kvalificiranih je to često slučaj da odabir kandidata traje jako dugo“, kaže Renate Raabe dodajući da su „poslodavci bili impresionirani stručnošću kandidata koje su tamo upoznali“.

MANJE NIJEMACA ODLAZI U INOZEMSTVO

Posredovanjem stručne radne snage iz inozemstva Središnji ured se prilagođava promjeni stanja na njemačkom tržištu rada. Jer, s obzirom na dobru konjunkturu i sve više nezaposlenih Nijemaca pronalazi posao. I to je razlog da se smanjuje broj Nijemaca koji napuštaju zemlju u potrazi za poslom. „Što je bolje stanje na tržištu u Njemačkoj to manje odlaze u inozemstvo oni koji imaju egzistencijalne probleme“, kaže direktorica Središnjeg ureda za posredovanje Monika Varnhagen. Egzistencijalni problemi su bili i ostali glavni motiv za odlazak u inozemstvo. Devedeset posto onih koji su preko Središnjeg ureda za posredovanje napustili Njemačku bili su bez posla.

Tijekom 2010. je Njemačku napustilo više od 11.000 osoba u potrazi za poslom, 2011. je to učinilo 9.400 osoba. Najčešće u inozemstvo odlaze konobari, kuhari i druga gastronomska zanimanja, a iza njih slijede građevinari. Nijemci najčešće odlaze u Švicarsku, Austriju i Nizozemsku.

ZDRAVSTVENI PROBLEMI MODERNOG DOBA

Moderni život, sa svojim naglaskom na informaciju, automatizaciju i globalizaciju olakšava nam rad i daje nam više slobodnog vremena, ali zbog toga sada imamo cijeli niz novih zdravstvenih problema. Samo će vrijeme reći da li će ovi moderni zdravstveni problemi s vremenom nestati. Do tada, ovdje su neki od novih 7 zdravstvenih problema modernog društva.

1. SINDROM RAČUNALNOG VIDA

Ako cijeli dan provodite ispred ekrana računala, imate velike šanse za dobiti sindrom računalnog vida (CVS – Computer vision sindrom). Sindrom obuhvaća sve očne ili vid-

ne probleme ljudi koji provode puno vremena ispred ekrana računala. Prema American Association Optometric, simptomi uključuju glavobolje, suhe i crvene oči, zamagljen vid, dupli vid, poteškoće u fokusiranju, poteškoće razlikovanja boja, osjetljivost na svjetlo, pa čak i bol u vratu ili leđima. Čak 75 posto korisnika računala ima CVS simptome i to najčešće zbog odsjaja, slabog osvjetljenja, radne stolice i nepravilnog držanja. Da biste prevladali CVS, trebalo bi monitor držati oko pola metra udaljeno od očiju i šest centimetara ispod razine očiju, i biti siguran da je neposredno ispred vas kako bi se smanjilo kretanje očiju. Podesite rasvjetu tako da odstranite odsjaj ili refleksiju. Također možete podesiti svjetlinu na monitoru kako bi

se smanjilo naprezanje oka. Čak i nekoliko jednostavnih postupaka može pomoći, poput udaljavanja pogleda sa ekrana svakih 20 ili 30 minuta i fokusiranja na nešto udaljeno. A uvijek možete koristiti i kapi za oči da bolje navlažite kapke i površinu oka.

2. GUBITAK SLUHA UZROKOVANOG SLUŠALICAMA

Slušalice koje stavljamo u uho koriste se na mnogo digitalnih glazbenih uređaja. Oni stanu u uho, ali ne poništavaju pozadinsku buku, te na taj način prisiljavaju korisnike da pojačaju glasnoću, često na 110 do 120 decibela. To je dovoljno glasno da uzrokuje

gubitak sluha nakon samo sat i 15 minuta. I danas, ljudi provode mnogo više vremena slušajući prijenosne glazbene uređaje i na taj način riskiraju trajni gubitak sluha. Kao rezultat toga, mladi ljudi u razvoju izgube sluh što se obično može vidjeti tek kod mnogo starijih osoba. Stručnjaci preporučuju stišavanja zvuka i ograničavanje količine vremena koje se provodi slušajući glazbu na oko sat vremena dnevno. Slušalice koje se postavljaju izvan ušnog kanala mogu također pomoći. Takve slušalice poništavaju pozadinsku buku i tada nije potrebno pojačavati zvuk.

3. E-TROMBOZA

Ovo stanje odnosi se na duboke venske tromboze, gdje dolazi do krvnih ugrušaka u

dubokim venama, poput onih u nogama. Ti ugrušci mogu biti smrtonosni ako se dogodi prelazak na pluća. Tada mogu uzrokovati plućnu emboliju. Ugrušci mogu nastati kada se dotok krvi usporava ili zaustavlja, kao što je u razdoblju duže nepokretnosti. Slično tome može doći do razvoja ugrušaka u dubokim venama nekome tko provodi mnogo vremena ispred računala bez micanja. Iako je zabilježeno samo nekoliko slučajeva e-tromboze, milijuni ljudi koji provode većinu svog vremena ispred računala su u opasnosti. Izbjegavanje e-tromboze je jednostavno: potrebno je ustati i kretati se svakih sat vremena, dotaknite se nožnim prstima dok radite, stavite opremu i potrošni materijal na različita mjesta tako da biste se morali dignuti da dođete do njih, nemojte prekrižiti noge dok sjedite za stolom, nemojte trošiti pauze za ručak na stolu (radije hodajte dok jedete ukoliko ste u mogućnosti).

4. ANKSIOZNI POREMEĆAJ

Svi imamo svoje brige, nesigurnosti i strahove, no anksiozni poremećaj je pretjerana i nerealna nelagoda ili zabrinutost zbog životnih problema. Iako se često pojavi bez ikakvog posebnog razloga, zbog većih problema modernog života kao što su terorizam, ekonomska kriza ili kriminal, mogu dovesti do težih posljedica kao što su teške bolesti. Anksiozni poremećaj pogađa oko 6,8 milijuna ljudi u Sjedinjenim Američkim Državama. Ti simptomi uključuju nemir, umor, razdražljivost, nestrpljivost, poteškoće u koncentraciji, glavobolju, prevrnut želudac, i otežano disa-

nje. Anksiozni poremećaji se liječe antidepresivima, psihoterapijom i slično.

5. ORTOREKSIJA

Čini se kao da svaki dan čujemo nešto novo o tome što ne bi trebali jesti. Stalnim bombardiranjem informacijama o hrani i zdravlju može zbuniti svakoga, ali za ljude koji imaju poremećaj prehrane ili ortoreksiju, to može biti veoma opasno. Osobe s ortoreksijom su

opsjednute prehranom zdrave hrane i imaju izgrađene stroge dijete koje slijede "religiozno". Iako mnogi ljudi koji imaju ortoreksiju postanu pothranjeni, mršavost im nije glavni njihov cilj već prehrambena čistoća. Među znakove ortoreksije spada: ukoliko razmišaljete više od tri sata dnevno o zdravoj hrani, planiranje prehrane danima unaprijed; osjećaj zadovoljstva što se slijede stroga pravila a ne uživa se jedući; osjećaj socijalne izolacije i vrlo kritični stav prema onima koji ne slijede sličnu prehranu. Psihijatrijska zajednica službeno ne priznaje ortoreksiju kao poremećaj.

6. SINDROM BOLESNE ZGRADE

Tvrtke su otkrile da je oblaganje zgrade s izolacijom, zatim brtvljenjem i hermetičkim zatvaranjem prostora dobro za održavanje konstantne temperature u prostoru zgrada. Na taj način se smanjuju troškovi vezani uz potrošnju energije. Takve mjere zahtijevaju grijanje, ventilaciju i klimatizaciju prostora. Naime, kada je zgrada zapečaćena, ne može se otvarati prozor da bi ušao svjež zrak. Rezultat je sindrom bolesne zgrade. Simptomi

uključuju glavobolju, iritacije oka, nosa ili grla, suhi kašalj, suha koža ili svrbež kože, vrtoglavica, mučnina, umor i osjetljivost na mirise. Procjena je da bi oko 30% svih američkih poslovnih zgrada moglo biti “bolesno”, tako da se preporuča redovito održavanje klimatizacijskih sustava, uključujući čišćenje ili zamjenu filtera, ograničavanje pušenja; i ventilaciju područja u kojima se koriste boje, ljepila ili otapala.

7. SOCIJALNI ANKSIOZNI POREMEĆAJ

Unatoč sve brojnijim načinima komunikacije među ljudima u našem tehnološkom svijetu, ljudi sa socijalnim anksioznim poremećajem osjećaju se sve zatvoreniji u svoj svijet. Prema američkom zdravstvenom institutu, oso-

be sa socijalnim anksioznim poremećajem imaju “intenzivan, uporan i kronični strah da će ih drugi ljudi gledati i suditi, te da će raditi stvari koje će ih osramotiti”, a taj strah može biti toliko intenzivan da ometa rad, školu i druge redovne aktivnosti. A ono što je još teže, može učiniti teškim stvaranje prijatelja i zadržavanje istih. Takvo stanje ima i fizičke manifestacije što uključuje pretjerano trepetanje, prevrnut želudac, lupanje srca, smetenost i proljev. Socijalni anksiozni poremećaj je vjerojatno kombinacija nasljednih čimbenika i okoline. Oko 15 milijuna ljudi u Sjedinjenim Državama su pogođeni socijalnim anksioznim poremećajem koji obično počinje u djetinjstvu. Poput drugih anksioznih poremećaja, liječenje često uključuje lijekove i psihoterapiju.

BARBIE ZA PODIZANJE SVIJESTI

Spisku Barbie lutkica koje je kompanija Mattel izradila na zahtjev djevojčica širom svijeta, a na kojem su arhitektica, rock zvijezda, veterinarica, trudnica, kuharica i brojne druge, mogla bi se pridružiti dosad najneobičnija među njima – ćelava Barbie.

Naime, ćelavu Barbie zahtijeva Facebook kampanja Bald and beautiful/Ćelava i prekrasna, koja trenutno broji više od 137.000 fanova. Ćelava Barbie lutka podizala bi svijest o raku, gubitku kose usljed kemoterapije, te bi istovremeno podizala samopouzdanje hiljadama djevojčica koje moraju proći iskustvo kemoterapije, same ili uz bolesnu majku, baku, sestru.

Kampanju su inicirale Jane Bingham i Rebecca Sypin, nakon što su Sypina kćerka i sama Bingham prošle kemoterapiju koja je, između ostalog, rezultirala i gubitkom kose.

Barbie lutka koja za cilj ima osnaživanje djevojčica, podizanje njihovog samo-

pouzdanja i terapijsku vrijednost bila bi pravi presedan u historiji Barbie svijeta. Barbie je dosad najčešće bila predmet kritika zbog promocije nezdrave i nerealne slike ženskog tijela koju djevojčice usvajaju, a dugonogoj lutki se nerijetko spočitavalo i da je – praznoglava. Kritike i ne čude kad se prisjetimo da je popularna Teen Barbie iz devedesetih izgovarala stereotipne fraze poput: “Imamo li dovoljno novaca za shopping?”, “Volim shopping!” ili “Matematika je teška!”.

LJUDSKA PRAVA I NEZAVISNI ŽIVOT U BOSNI I HERCEGOVINI

Dragi naši,

Obavještavamo Vas da Projekt "Ljudska prava i nezavisni život u Bosni i Hercegovini" ulazi u treću godinu realizacije planiranih aktivnosti. Osoblje Informativnog Centra za osobe sa invaliditetom „Lotos“ iz Tuzle i Humanitarne organizacije "Partner" iz Banja Luke vrijedno rade kako bi što prije uključili mlade i žene sa invaliditetom u nastavak aktivnosti koje su planirane i koje osobe sa invaliditetom željno očekuju.

U Projekat je uključen veliki broj osoba sa invaliditetom iz cijele Bosne i Hercegovine, pogotovo mladih i žena sa invaliditetom, koji svakodnevno pokazuju interes i s nestrpljenjem očekuju nastavak svog usavršavanja kroz edukativne skupove, što je svakako dobar pokazatelj učinka Projekta

tokom dosadašnje dvije godine njegove realizacije, ali i pozitivnog stava osoba sa invaliditetom prema sebi i uključivanju u zajednicu.

Ovim Projektom, partnerske organizacije iz Bosne i Hercegovine su u velikoj mjeri pokrenule njihovu za-

interesovanost i uključenošću u dešavanja u zajednici, kroz tematski odabrane seminare, treninge i druge aktivnosti, dajući maksimum od sebe, kao organizatori, da teme budu stručno obrađene, a da se učesnici ugodno osjećaju i da dobiju što kvalitetnije informacije tokom treninga.

Rezultat toga je da se veliki broj osoba sa invaliditetom uključio i pokazao interes da na neki način da doprinos na svome usavršavanju i borbi za svoja prava.

Važno je napomenuti da je veliki broj osoba

sa invaliditetom tokom zimskog perioda bio u kontaktu sa osobljem Lotosa iz Tuzle i Partnera iz Banjaluke izražavajući želju za nastavak programa kako bi u ovoj 2012. godini dio svog slobodnog vremena na najbolji mogući način iskoristili.

Naravno, partnerske organizacije će iznaci mogućnosti da što veći broj osoba sa invaliditetom uključi u programske aktivnosti bilo kroz ovaj ili neki drugi projekat, bitno je da postoji interes od strane osoba sa invaliditetom.

Podsjećanja radi, Projekt "Ljudska prava i nezavisni život u Bosni i Hercegovini" je partnerski projekt između Centra za nezavisni život "Threshold" iz Helsinkija u Finskoj i dvije partnerske organizacije iz Bosne i Hercegovine: Informativni centar za osobe sa invaliditetom "Lotos" u

Tuzli i Humanitarne organizacije "Partner" iz Banja Luke. Projekt je podržan od strane Ministarstva za vanjske poslove iz Finske. Glavni cilj ovog projekta je da osnaži lokalni pokret osoba sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini. Kroz osnaživanje osoba sa invaliditetom i izgradnju kapaciteta

organizacija osoba sa invaliditetom, trenutna situacija u kojoj se nalaze osobe sa invaliditetom može se poboljšati i utjecati na društvo u kojem osobe sa invaliditetom žive.

Projekt ima tri dimenzije koje su povezane jedna s drugom. To su:

1. Ljudska prava osoba sa invaliditetom
2. Razvoj centara za nezavisni život osoba sa invaliditetom
3. Izgradnja kapaciteta pokreta osoba sa invaliditetom

Pripremila: Fkreta H.

SVATKO JE NUŽNO JUNAK SVOJE PRIČE

„Za uspjeh u znanosti i umjetnosti, crtica autizma je neophodna”, citat je Hansa Aspergera, austrijskog pedijatra, po kojem je Aspergerov sindrom dobio ime (jedan od poremećaja iz autističnog spektra).

U svijetu je mnogo slučajeva koji podupiru ovu izjavu. Nedavno je na internetu objavljena videosnimka koja ponovo dokazuje istinitost ove tvrdnje. Snimka prikazuje “autističnog mladića” koji je “ostvario san i postao junak svog košarkaškog tima”. Pošto su mogućnosti interneta gotovo neograničene, o ovom vrlo specifičnom i zanimljivom slučaju, donosimo više informacija i upoznajemo vas sa Jasonom McElwainom.

Autizam je biološki razvojni poremećaj mozga koji se najčešće ustanovljuje jako brzo tj. dok je dijete još malo. Taj poremećaj je jako složen, a odlikuju ga slaba socijalna interakcija i komunikacija te ograničeno djelovanje u nekim područjima. Američki dječak Jason McElwain se smiješio sa naslovnica diljem Amerike 2006. godine nakon košarkaške utakmice koja mu je promijenila život. “J-Mac” (Jasonov nadimak), rođen je 1. listopada 1987. godine u New Yor-

ku. Kao malome mu je dijagnosticiran autizam te je zaostajao u međusobnoj komunikaciji sa ostalom djecom, ali je s vremenom koliko-toliko savladavao taj problem. Iako je pohađao školu po posebnom programu, oduvijek je gajio izuzetnu ljubav prema košarci kojoj ga je privukao stariji brat Josh.

Svoju strast prema košarci je odao treneru košarke Jimu Johnsonu, kojemu je u srednjoj školi naziva Greece Athena, postao pomoćnikom i menadžerom. Ispočetka je samo skupljao lopte i radio slične male stvari da pomogne timu te gledao dječake svojih godina kako uživaju igrajući košarku. 15. veljače 2006. godine bio je sudbonosni dan za mladog zaljubljenika u košarku.

Njegov tim je vodio u finalu košarkaškog školskog natjecanja protiv srednje škole Spencerport te ga je trener odlučio nagraditi i staviti u igru posljednje četiri minute kao što je i obećao u slučaju da budu u većoj prednosti. Jason je tog dana ponosno sjedio na klupi sa svojim dresom, prvi put u životu.

Tada nitko nije ni slutio da će ovo biti dan za pamćenje i prepričavanje godinama nakon! Prva dva pokušaja zabijanja koša za Jasona nisu bila uspješna, a ipak je u samo četiri minute uspio zabiti čak dvadeset koševa (šest trića i dva poena). Njegovom veselju, a i veselju svih nazočnih nije bilo kraja. Nakon završetka utakmice, svi ljudi s tribina su pohitali na parket da bi proslavili novog junaka.

Za njega je ovo bila utakmica života kojoj se ni sam nije nadao kao što je istaknuo u jednom od intervjua.

Učitelj Andy McCormack koji je s Jasonom pokušavao popraviti njegove govorne vještine u srednjoj školi, bio je u publici te večeri. Sljedećeg dana je nazvao Johna Kuckoa, sportskog direktora Rochester's WROC-a, te ga molio da pogleda videosnimku utakmice. Kucko je kasnije rekao da je intenzivnost i iskrenost McCormackovog poziva učinila svoje i natjerala ga da pogleda snimku.

Čim je pogledao, odlučio je tu snimku objaviti u večernjim vijestima. To nije bilo sve što je Kucko napravio za Jasona, kasnije mu je pomogao u mnogo segmenata, a jedan od njih je i pomaganje pisanja Jasonovog predstavljanja Magic Johnsonu.

Kasnije se Jason upoznao i sa bivšim predsjednikom Amerike Georgeom Bushom. Treba napomenuti i to da su dva dana nakon utakmi-

ce gore navedenu snimku objavile i mnoge druge TV postaje.

Tu Jasonu nije bio kraj. Nakon slavnog događaja je postigao još mnogo toga, utakmica života mu je samo dala krila i ohrabrila ga za daljnji rad. Iako ima problema sa govorom i pisanjem, uz pomoć obitelji, trenera i sportskih kolega nastala je knjiga "The game of my life" izdana 5. veljače 2008. godine.

Glavni koautor ove knjige je Daniel Paisner, a recenziju su napisali mnogi slavni ljudi poput već spomenutog Magic Johnsona, Tonyja Dungyja i Douga Flutiea. Lansiravši se u zvjezdano nebo, gostovao je u mnogim emisijama. Neke od njih su Larry King Live, Oprah Show i Good morning America. 2009. godine je snimio reklamu za piće Gatorade.

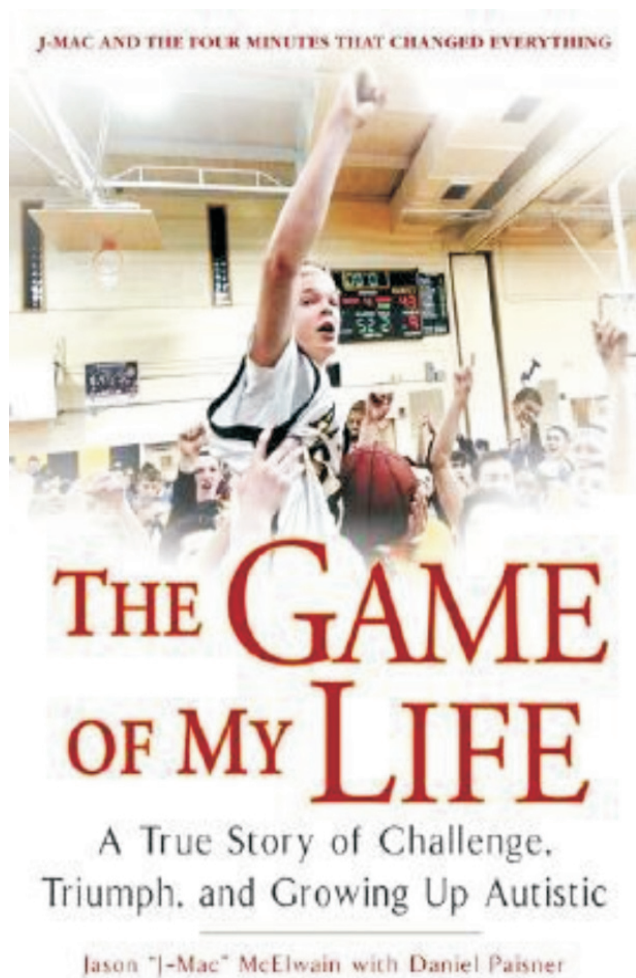
Jason i njegova obitelj su nedugo nakon slavnog dana počeli primati ponude filmskih kompanija za otkupljenje prava na njegovu priču.

Među kompanijama koje su htjele napraviti film po njemu su se našli Warner Bros i The Walt Disney Company. U travnju 2006. godine, objavljeno je da je Columbia Pictures kupila pravo na to da producira film. Još nije započeto snimanje filma jer se scenarij još piše i neki detalji nisu do kraja dogovoreni.

Jason u planovima za budućnost ima završavanje visokoškolskog obrazovanja, a na privremenom je radu u dućanu Wegman Food u New Yorku. Kupci ga prepoznaju, mole za njegov autogram ili sliku.

Iako priznaje da sad rijetko igra košarku, svjestan je da mu je jedna košarkaška utakmica, ili točnije rečeno, par minuta dobivene šanse promijenilo život.

Često putuje SAD-om i prikuplja sredstva za istraživanje autizma. Želi da i ostali ljudi sa ovakvim poremećajem dobiju priliku kakvu je on dobio. On je na oduševljenje svih svoju priliku jako dobro iskoristio i pokazao svima da su snovi ostvarivi. Ako nema snova, neće biti ni budućnosti. I najveći su ljudi bili sanjari, a ispisali su povijest.

Preuzeto sa: www.wikipedia.org

ZABIJA KOŠEVE IZ KOME

© Maggie Meier/Facebook

Srednjoškolska entuzijastična košarkašica Maggie Meier, pretrpjela je moždani udar 2008. godine i pala u komu. Liječnici su otkrili kako učenica iz Kansasa boluje od oblika meningitisa koji uzrokuje oticanje na

mozgu. Gotovo tri mjeseca je nepokretno ležala u krevetu, ali uprkos komi i dalje zabija koševe iz bolničkog kreveta.

Doktor William Graf, koji liječi Maggie, rekao je kako je refleks šutanja vjerovatno integrisan kao bazična radnja kod Maggie, te se je javio i prije nego je Maggie bila u stanju da ustane, hoda ili govori.

© Courtesy of The Meier Family

© Courtesy of The Meier Family

Tokom dužeg boravka u bolnici, Meggie bi se probudila iz kome, pokušala nekoliko šuteva na koš, koji su njeni roditelji stavili u njenu bolničku sobu, te se ponovo vratila u komatuzno stanje.

Budući da se probudila iz kome, srednjoškolka je morala ponovo da uči dnevne navike iz svog života, da čita, piše i govori.

Meggie je izjavila za dailymail.co.uk: „Kada sam vani ne razmišljam puno otome, ali kada razmišljam o tome, to je veom srašno.“

© Courtesy of The Meier Family

Od napadaja i meningitisa se oporavljala gotovo četiri godine, a tek nedavno se ponovno vratila na igralište. Njeni kolege su je cijelo vrijeme posjećivali te su je ohrabivali samo da se što prije vrati igranju. Liječnici su rekli kako je čeka još dug put do potpunog oporavka, ali je Maggie ustrajna u tome da se vrati košarci te da završi srednju školu i upiše fakultet.

Preuzeto sa: www.dailymail.co.uk

ŠARENA STRANA

POLITIKA

Otišao naš političar u posjet Grčkom kolegi koji živi u super luksuzu. Pita ga naš političar: "Je li, kako si stekao ovakav luksuz?"

Kaže njemu grčki kolega: "Vidiš onaj most tamo? E on je trebao biti 55 metara širine. Ja sam ga napravio 50 metara širokog. Niko ne primjeti, a meni luksuz."

Sljedeće godine dolazi Grk kod našeg političara, kad ovaj u tri puta većem luksuzu nego li Grk. Sav iznenađen, Grk ga upita: "Kako si za nepunu godinu stekao ovakav luksuz?!"

Naš političar pita Grka: "Jel' vidiš onaj most tamo?" Kaže Grk: "Ne vidim nikakav most!"

A naš političar: "Eeeeeeee..."

ZIMA

Sjedi Rus u svom toplom stanu u Moskvi i sluša na radiju kako je u Sibiru čak 50 ispod nule. Sjeti se da ima rođaka tamo, te ga nazove da pita kako je: „Buraz čuo sam da je kod vas tamo strašna zima, je li tačno?“

„Ma jok, pretjeruju kao obično. Evo sad ću pogledati na termometar.... Tačno -24 stepena.“

„Ali na radiju javljaju da je – 55!“

„Pa možda napolju“

ISTINA

Priča deda svome šestogodišnjem unuku avanture koje je preživio.

„... i tako se mi zagubimo negdje u Alpama, snijeg preko tri metra, a oko nas čopor od 20 vukova...“

„Ali deda, prošle godine si mi to pričao i rekao si da je čopor bio od 5 vukova?“

„Dijete moje, tada si bio suviše mlad da bi saznao pravu istinu!!!“

POLICIJA

Javlja se policajac na telefon:

„Policija, izvolite“

„Policija, ušla mi je mačka u kuću!!!“

„Ali gospođo, to je samo mačka!“

„Nisam ja gospođa, nego papagaj!!!“

LJUBAV

Ona mu šalje SMS poruku:

“Najdraži moj, ako spavaš pošalji mi tvoje snove, ako se smiješ, pošalji mi tvoj osmijeh, ako plačeš, pošalji mi tvoje suze. Volim te!”

On joj odgovara:

“Na WC-u sam.”

KURTA I MURTA

Kaže Haso Husi: “Jesi li bolan čuo da u Bosni više nema izreke: Sjaši Kurta da uzjaše Murta!?”

“Eh, hvala Bogu!!! Sada će valjda biti bolje.”

“Ma,NEEE, Kurta i Murta napravili Koaliciju!”

Ljepota...

...je smisao života!

